

Warszawa, dnia 9 stycznia 2023 r.

Poz. 45

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA EDUKACJI I NAUKI¹⁾**

z dnia 22 grudnia 2022 r.

**w sprawie włączenia kwalifikacji rynkowej „Prowadzenie tutoringu edukacyjnego”
do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji**

Na podstawie art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 226) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia informacje o włączeniu kwalifikacji rynkowej „Prowadzenie tutoringu edukacyjnego” do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

Minister Edukacji i Nauki: *P. Czarnek*

¹⁾ Minister Edukacji i Nauki kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 października 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji i Nauki (Dz. U. z 2022 r. poz. 18 i 1842).

Załącznik do obwieszczenia Ministra Edukacji i Nauki
z dnia 22 grudnia 2022 r. (M.P. z 2023 r. poz. 45)

INFORMACJE O WŁĄCZENIU KWALIFIKACJI RYNKOWEJ „PROWADZENIE TUTORINGU EDUKACYJNEGO” DO ZINTEGROWANEGO SYSTEMU KWALIFIKACJI

1. Nazwa kwalifikacji rynkowej

Prowadzenie tutoringu edukacyjnego

2. Nazwa dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji rynkowej

Certyfikat

3. Okres ważności dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji rynkowej

Bezterminowo

4. Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji przypisany do kwalifikacji rynkowej

6 poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji

5. Efekty uczenia się wymagane dla kwalifikacji rynkowej

Syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się

Osoba posiadająca kwalifikację rynkową „Prowadzenie tutoringu edukacyjnego”, jako tutor, samodzielnie (w rozumieniu gotowości do podjęcia odpowiedzialności, zaplanowania prac, podejmowania decyzji) organizuje proces tutoringu, nawiązuje relacje z tutorantem i towarzyszy tutorantowi w procesie tutoringu. Prowadzi regularne spotkania z tutorantami (tutoriale). W swoich działaniach wykorzystuje wiedzę z zakresu teorii rozwoju i uczenia się oraz korzysta z elementów wiedzy z psychologii i pedagogiki. Planuje działania z tutorantami, opierając się na rozpoznaniu potrzeb i potencjału, w tym talentów i mocnych stron tutoranta. Jest przygotowana do współpracy z innymi specjalistami. W pracy z tutorantem wykorzystuje podejście i narzędzia umożliwiające realizację ustalonych celów i wzmacnianie motywacji tutoranta. Wzmacnia podmiotowość i autonomię tutoranta przez stwarzanie warunków otwartości i zachęcanie do aktywności. Dbą o jakość procesu tutoringu i ewaluację własnej pracy.

Zestaw 1. Podstawy tutoringu

Poszczególne efekty uczenia się

Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia

Charakteryzuje tutoring

- wyjaśnia pojęcia charakterystyczne dla tutoringu np. tutorial, tutor, tutorant, personalizacja, indywidualizacja oraz wyjaśnia założenia i cele tutoringu,
- omawia genezę i tradycję tutoringu,
- omawia rolę tutora w tutoringu,

	<ul style="list-style-type: none"> - omawia rodzaje tutoringu edukacyjnego (np. tutoring rozwojowy, wychowawczy, naukowy, zawodowy) i sposoby organizacji tutoringu w podmiotach prowadzących działalność edukacyjną, w tym w szkołach i placówkach działających w systemie oświaty, - omawia teorie wspomagania rozwoju i uczenia się (np. koncepcje psychologii rozwojowej Lwa Wygotskiego, H. Rudolpha Schaffera, Jeana Piageta i Lawrence'a Kohlberga, nauczania rozwijającego Jerome'a S. Brunera, koncepcję pedagogicznego rusztowania Davida Wooda, Jerome'a S. Brunera i Gail Ross).
Charakteryzuje proces tutoringu	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia i opisuje założenia oraz cele etapów w procesie tutoringu: poznanie tutoranta, wyznaczanie celów, planowanie, towarzyszenie, ewaluacja, podsumowanie etapów pracy tutorskiej i zakończenie procesu tutoringu, - wyjaśnia różnice między „momentem tutorskim” a procesem tutoringu.
Charakteryzuje znaczenie relacji tutorskiej	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie długofalowej relacji tutorskiej, - wyjaśnia protzwojowe cele relacji tutorskiej.
Charakteryzuje zasady etyki zawodowej tutora	<ul style="list-style-type: none"> - omawia uwarunkowania etyczne pracy tutora opartej na takich wartościach, jak: otwartość, wolność, powinność, odpowiedzialność, zaufanie, uczciwość, szacunek i sprawiedliwość, - omawia znaczenie zasad etycznych w pracy z innymi osobami (np. w uzgadnianiu kontraktu tutorskiego, w kontaktach z rodzicami tutoranta i specjalistami).
Stosuje zasady etyki zawodowej w pracy tutorskiej	<ul style="list-style-type: none"> - odwołując się do własnej praktyki tutorskiej, omawia ograniczenia roli tutora i wskazuje sytuacje, w których tutorantowi można doradzić formy wsparcia inne niż tutoring (np. pomoc psychologiczno-pedagogiczną), - odwołując się do własnej praktyki tutorskiej, omawia, jak można wspierać tutoranta w rozstrzygnięciu dylematów etycznych, - dokumentuje swoją współpracę z innymi tutorami, w tym udzielanie wsparcia innym tutorom w rozwiązywaniu trudnych sytuacji, - omawia sposoby krytycznej refleksji nad swoją uważnością i swoim zaangażowaniem w relacjach z tutorantami.

Zestaw 2. Budowanie relacji z tutorantem

Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Koncentruje się na poznaniu tutoranta	<ul style="list-style-type: none"> - omawia rolę nawiązania relacji i wzajemnego poznania się w procesie tutoringu, - wskazuje przykładowe ćwiczenia lub pytania służące wzajemnemu poznaniu się tutora i tutoranta.
Zapewnia poczucie bezpieczeństwa w trakcie spotkania tutorskiego	<ul style="list-style-type: none"> - omawia rolę poczucia bezpieczeństwa w nawiązywaniu relacji tutorskiej, - opisuje czynniki, które wpływają na poczucie bezpieczeństwa tutoranta, - odwołując się do własnej praktyki tutorskiej, omawia techniki, które można zastosować w celu zbudowania poczucia bezpieczeństwa tutoranta.
Wyjaśnia tutorantowi, czym jest tutoring, i zawiera z nim kontrakt tutorski	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje językiem przystępnym dla tutoranta, na czym polega tutoring i jakie są jego cele, - opisuje zasady organizacji tutoriali, - omawia zasady uzgadniania kontraktu tutorskiego, - omawia kluczowe elementy kontraktu tutorskiego, takie jak: zasady współpracy tutorskiej, formy kontaktu tutorskiego, daty i miejsca spotkań (tutoriali), plan realizacji celów w trakcie cyklu pracy i warunki zakończenia procesu tutoringu.

Zestaw 3. Rozpoznawanie potrzeb edukacyjnych i rozwojowych oraz potencjału rozwojowego tutoranta	
Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Zna narzędzia i metody rozpoznawania potrzeb edukacyjnych i rozwojowych oraz potencjału rozwojowego tutoranta	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnienia pojęcia: talent, mocne strony, potrzeby i deficyty, używając do tego wybranych przez siebie koncepcji psychologicznych lub pedagogicznych, - omawia wybrane przez siebie trzy sposoby (narzędzia i metody) rozpoznawania potrzeb edukacyjnych i rozwojowych oraz potencjału rozwojowego tutoranta oraz wzmocnienia jego świadomości w zakresie posiadanych talentów i mocnych stron, - odwołując się do własnej praktyki tutorskiej, omawia wykorzystanie talentów i mocnych stron tutoranta w procesie tutoringiu.
Analizuje dokumenty w pracy tutorskiej	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia dokumenty, z których można pozyskiwać informacje o tutorancie, i wskazuje kryteria doboru takich dokumentów, - odwołując się do własnej praktyki tutorskiej, podaje przykłady informacji pozyskanych z dokumentów i ocenia ich przydatność w pracy tutorskiej.
Prowadzi rozmowy tutorskie w celu rozpoznania potrzeb edukacyjnych i rozwojowych oraz potencjału rozwojowego tutoranta	<ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady prowadzenia rozmów tutorskich, - odwołując się do własnej praktyki tutorskiej, omawia przykłady rozmów tutorskich, za pomocą których rozpoznano potrzeby edukacyjne i rozwojowe oraz potencjał rozwojowy tutoranta, - wyjaśnia, jak można wykorzystać rozmowę tutorską do wspólnego z tutorantem rozpoznania jego potrzeb edukacyjnych i rozwojowych oraz potencjału rozwojowego.
Pozyskuje informacje o otoczeniu i sytuacji społecznej tutoranta	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia przykładowe źródła, z których można pozyskiwać informacje o tutorancie, w tym o jego sytuacji społecznej, - odwołując się do własnej praktyki tutorskiej, omawia, jak można, za zgodą tutoranta, pozyskiwać i wykorzystywać źródła informacji o tutorancie (np. informacje pochodzące od nauczycieli, rodziców lub innych osób dorosłych i rówieśników, a także informacje z obserwacji aktywności tutoranta i jego zachowań w różnych sytuacjach).
Uwzględnia zróżnicowane potrzeby edukacyjne i rozwojowe tutoranta w pracy tutorskiej	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, w tym specjalnych, tutoranta, określone w przepisach prawa oświatowego, - podaje przykłady włączania tutoringiu do pracy edukacyjnej z tutorantem, w tym z tutorantem o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych i rozwojowych.
Zestaw 4. Planowanie pracy tutorskiej zorientowanej na cele	
Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Rozróżnia rodzaje celów i wykorzystuje je w pracy tutorskiej	<ul style="list-style-type: none"> - odwołując się do własnej praktyki tutorskiej, omawia rodzaje celów wyróżnionych ze względu na: perspektywę czasową (np. krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe), perspektywę realizatora (np. cele tutora, cele tutoranta, cele instytucji) i obszary aktywności tutoranta, - wymienia działania, które wspierają tutoranta w wyznaczeniu celów, - odwołując się do własnej praktyki tutorskiej, podaje przykłady uzgodnionych celów oraz uzasadnienia ich wyboru dla rozwoju tutoranta.

Ustala cele z tutorantem	<ul style="list-style-type: none"> - omawia wybrane metody ustalania celów (np. SMART, planowanie z przyszłości, mapa marzeń, koło życia), - na podstawie swojej wiedzy i doświadczenia opisuje proces ustalania wspólnie z tutorantem celów do realizacji.
Planuje z tutorantem cykl pracy zorientowanej na cele	<ul style="list-style-type: none"> - odwołując się do własnej praktyki tutorskiej, omawia, w jaki sposób wspólnie z tutorantem planował etapy i sposoby dochodzenia do wybranego celu, - posługując się przykładami z własnej praktyki tutorskiej, omawia kryteria pozwalające rozpoznać wspólnie z tutorantem, że cele zostaną osiągnięte.

Zestaw 5. Motywowanie tutoranta do realizacji wspólnie uzgodnionych celów	
Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Charakteryzuje teorie motywacji	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia podstawowe motywy społeczne, takie jak: przynależność społeczna, sprawczość, poznanie i samoocena, - omawia różnice między motywacją wewnętrzną i zewnętrzną, - omawia teorie motywacji (np. Richarda M. Ryana i Edwarda L. Deci, Carol Dweck, Bernarda Wienera).
Wspiera tutoranta w realizacji celu	<ul style="list-style-type: none"> - omawia sposoby wykorzystania wybranej teorii motywacji do realizacji ustalonego z tutorantem celu, - podaje przykłady pytań stosowanych w tutoringiu oraz omawia ich rolę w motywowaniu tutoranta, - omawia zasady i sposoby prowadzenia motywującej rozmowy (np. z wykorzystaniem dialogu motywującego, pytań coachingowych, podejścia skoncentrowanego na rozwiązaniach), - omawia zasady i techniki udzielania informacji zwrotnej (np. opinia rozwojowa, ocena oparta na obserwacjach własnych, technika „kanapki”).
Wzmacnia motywację tutoranta znajdującego się w sytuacji trudnej	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia i omawia trudne sytuacje, jakie mogą pojawiać się w trakcie pracy tutorskiej (np. opór przed zmianą, utknięcie w martwym punkcie, regres rozwojowy, przekonania kompensacyjne), - omawia znaczenie oporu w trakcie realizacji celów oraz podaje przykłady z własnej praktyki tutorskiej dotyczące pozytywnego i negatywnego znaczenia oporu, - omawia niewłaściwe zachowania związane z motywowaniem tutoranta (np. manipulacja, przejmowanie odpowiedzialności za działania tutoranta lub wyręczanie tutoranta), - odwołując się do własnej praktyki tutorskiej, proponuje strategie postępowania w trudnych sytuacjach.

Zestaw 6. Towarzyszenie tutorantowi w procesie tutoringiu	
Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Analizuje tutoriale z perspektywy procesów komunikacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> - odwołując się do własnej praktyki tutorskiej, omawia i uzasadnia znaczenie aktywnego słuchania, zadawania pytań otwartych, parafrazowania, klaryfikowania, udzielania informacji zwrotnej oraz innych aspektów procesu komunikacji istotnych dla budowania relacji, - opisuje rolę komunikatu „JA” w komunikacji tutorskiej i podaje przykładowe modele wykorzystujące komunikat „JA” (np. porozumienie bez przemocy) wraz z przykładami ich zastosowania w praktyce tutorskiej, - omawia znaczenie budowania relacji asertywnych i poszanowania wzajemnych granic i podaje ich przykłady.

Stosuje w praktyce tutorskiej metody wzmacniające autonomię i samoświadomość tutoranta	<ul style="list-style-type: none"> - odwołując się do własnej praktyki tutorskiej, podaje przykłady elementów pracy na anegdotach i przypowieściach, metaforach, eseju, mapach myśli, portfolio, - omawia przykłady wykorzystania informacji pozyskanych od tutoranta do wzmacniania autonomii i planowania rozwoju tutoranta.
Zestaw 7. Wykorzystywanie eseju tutorskiego i innych metod problemowych	
Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Omawia metody problemowe możliwe do wykorzystania w tutoring	<ul style="list-style-type: none"> - omawia możliwości wykorzystania eseju tutorskiego, w tym w tutoring naukowym i rozwojowym, oraz opisuje sytuacje, w których można wykorzystać tę metodę, - omawia cechy charakterystyczne i rolę eseju tutorskiego w pracy tutorskiej, - omawia inne metody problemowe (np. studium przypadku, dyskusja) i korzyści płynące z ich stosowania.
Wykorzystuje esej tutorski i inne metody problemowe	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje rolę tutora podczas omawiania eseju tutorskiego, - omawia zasady tworzenia pytań problemowych do eseju tutorskiego lub innych metod problemowych takich jak np. studium przypadku, - odwołując się do własnej praktyki tutorskiej, podaje przykładowe pytania problemowe do eseju tutorskiego spełniające kryteria angażujących pytań problemowych, - wymienia przykładowe pytania problemowe, które tutor może zadać przy omawianiu eseju tutorskiego, oraz uzasadnia ich funkcję (np. pytania sokratejskie, pytania uczące krytycznego myślenia).
Zestaw 8. Podsumowywanie i zakończenie procesu tutoring	
Poszczególne efekty uczenia się	Kryteria weryfikacji ich osiągnięcia
Przygotowuje tutorial podsumowujący proces tutoring	<ul style="list-style-type: none"> - omawia znaczenie tutorialu podsumowującego, - prezentuje przykładowe scenariusze tutoriali podsumowujących, uwzględnia informacje o tym, co udało się osiągnąć w procesie tutoring, o mocnych stronach tutoranta, o obszarach wymagających dalszej pracy oraz o rekomendacjach na przyszłość.
Wyjaśnia konsekwencje zakończenia procesu tutoring	<ul style="list-style-type: none"> - na wybranych przykładach, w tym z własnej praktyki tutorskiej, omawia, jak może się zmienić relacja z tutorantem po zakończeniu procesu tutoring, - omawia konsekwencje zakończenia, w tym przedwczesnego, procesu tutoring.
Przeprowadza ewaluację procesu tutoring	<ul style="list-style-type: none"> - odwołując się do własnej praktyki tutorskiej, prezentuje przykłady ewaluacji, w tym zastosowane kryteria i cel ewaluacji, - podaje przykłady wniosków z ewaluacji i sposobów ich wykorzystania.

6. Wymagania dotyczące walidacji i podmiotów przeprowadzających walidację

1. Metody walidacji

Efekty uczenia się są weryfikowane za pomocą następujących metod:

- analizy dowodów i deklaracji,
- obserwacji w warunkach symulowanych (odgrywanie scenki),
- rozmowy z komisją walidacyjną.

2. Zasoby kadrowe

Komisja walidacyjna składa się z co najmniej 3 osób.

Przewodniczący komisji walidacyjnej posiada:

- co najmniej tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera lub równorzędny,
 - udokumentowane co najmniej 6-letnie doświadczenie zawodowe w zakresie prowadzenia tutoringingu i co najmniej 3-letnie doświadczenie w szkoleniu lub konsultowaniu tutorów.
- Członkowie komisji walidacyjnej posiadają:
- co najmniej tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera lub równorzędny,
 - udokumentowane co najmniej 5-letnie doświadczenie zawodowe w zakresie prowadzenia tutoringingu lub co najmniej 3-letnie doświadczenie w szkoleniu lub konsultowaniu tutorów.

3. Sposób organizacji walidacji oraz warunki organizacyjne i materialne

Brak specyficznych wymagań.

4. Etap identyfikowania i dokumentowania

Przed przystąpieniem do etapu weryfikacji osoba ubiegająca się o uzyskanie kwalifikacji rynkowej:

- odbywa samodzielną lub wspomaganą praktykę tutorską z co najmniej 2 tutorantami przez okres co najmniej 4 miesięcy w liczbie co najmniej 8 tutoriali z każdym z tutorantów,
- przygotowuje portfolio potwierdzające doświadczenie w pracy tutorskiej.

Portfolio zawiera następujące elementy:

- opis własnej praktyki tutorskiej z co najmniej 2 tutorantami prowadzonej przez okres co najmniej 4 miesięcy w liczbie co najmniej 8 tutoriali z każdym z tutorantów, w tym opis sytuacji tutorantów, pracy z tutorantami, podjętych działań, sukcesów i krytycznych momentów w relacji tutorskiej oraz kluczowych momentów w pracy z tutorantami,
- opis działań podjętych przez tutora dla rozwoju własnego warsztatu tutorskiego,
- opis współpracy z innymi specjalistami (np. nauczycielami, innymi tutorami).

7. Warunki, jakie musi spełniać osoba przystępująca do walidacji

- posiadanie przygotowania pedagogicznego w rozumieniu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2020 r. poz. 1289 oraz z 2022 r. poz. 1769),
- przedstawienie portfolio, o którym mowa w pkt 6.

8. Termin dokonywania przeglądu kwalifikacji

Nie rzadziej niż raz na 10 lat